

Ex: Este seară / lumină / noapte / iarnă / ger / ianuarie / luni / joi etc.

Mi-e foame / frig / sete / teamă / rușine etc.

Îi priește vacanța.

Se va afla adevărul.

Îl pasionează sportul.

Nu i-a trecut prin minte această posibilitate.

Îmi place literatura.

Se face frig / întuneric / seară / noapte etc.

Mi se face foame / sete / somn / frig / poftă / teamă etc.

b). **Sb. multiplu** – este alcătuit din doi sau mai mulți termeni coordonați între ei:

Ex: Carina, Andreea **și** Mihai joacă șah.

Vântul puternic **și** frunzele uscate anunță venirea iernii.

Obs.: Termenii Sb. multiplu sunt legați prin virgulă sau conjuncții coordonatoare (**și**).

2. Subiectul neexprimat:

a) **Sb. inclus** – poate fi dedus din desinența verbului la pers. I, II, sg. și pl:

p. I, sg.

p. I, pl.

Ex: Dimineața mă întâlnesc cu prietena mea și mergem la școală.

(eu)

(noi)

Spectacolul de teatru la care am fost aseară mi-a plăcut.

p. I, sg.

(eu)

Obs.: În limba română, pronumele-subiect în N. **NU** este exprimat la pers. I și a II-a, ca în limba latină.

b). **Sb. subînțeles** – când a fost exprimat anterior în enunț, apărând la pers. a III-a, sg. și pl:

Ex: În pauză, Maria și Alina udă florile^{1/}, aerisesc sala de clasă^{2/} și șterg tabla^{3/}.

Obs: Sb. propoziției subordonate poate fi același cu sb. din regentă sau cu c.d./c. ind. din regentă:

Ex: Directorul 1-a făcut pe Ion^{1/} să renunțe.^{2/}

Lui Ion îi place^{1/} să muncească.^{2/}

c) Sb. nedeterminat – la pers. a III-a, sg. și pl., când nu e cunoscut autorul acțiunii (nu poate fi recuperat contextual):

Ex: Au spus la radio că sunt incendii de vegetație.

p. III, sg.

Scrie în ziare.

p. III, sg.

A dat drumul la gaze.

Obs.: Nu există subiect pe lângă verbele impersonale, care arată acțiuni ce nu pot fi îndeplinite de cineva (**Sb. inexistent**):

- a) **vb. meteorologice:** a ninge, a ploua, a tuna, a fulgera, a viscoli, a burnița, a se întuneca, a se însera etc.

ex: Azi a nins puțin.

- b) **vb. psihologice** (însoțite de un clitic pronominal în D. sau Ac.):

ex: Îmi merge bine/rău.

Îmi pasă de cineva / de ceva.

Îi arde de plimbare / de glume.

I s-a urât de școală.

Mă mănâncă în palmă.

III. Părțile de vorbire prin care se exprimă subiectul :

1. Substantiv - N. : Soarele strălucește.

Franta este o țară frumoasă.

2. Locuțiune substantivală - N: Aducerile aminte ne fac nostalgici.

3) Pronume - N: Ei / Dumnealor / Ai mei / Aceștia vor ajunge la timp.

4) Numeral cu valoare pronominală – N: Doi au întrebat de tine.

Al treilea va primi o carte.

5) Verbe/ locuțiuni verbale la forme vb. nepersonale:

- **infinitiv:** A citi este important.

- **supin:** Este greu de aflat adevărul.

- **gerunziu:** Se vede răsărind soarele.

(TR: se aude, se simte, se vede)

* - **participiu pasiv:** Trebuie / Merită / Se cuvine spus numai adevărul (GBLR,p.411)

Obs.: 1) Formele verbale nepersonale admit sb.:

vb. gerunziu Sb.

Ex: Aud susurând izvorul.

vb. gerunziu Sb.

Simt venind o adiere de vânt.

2) Sb. poate avea T.R. o interjecție predicativă:

Sb. interj. pred

Ex: Și bunica pleosc o palmă!

interj. pred Sb.

Ioane, hai și tu la ștrand!

IV. Acordul predicatului cu subiectul:

A. Acordul gramatical:

1) Predicatul verbal și verbul copulativ din componența P.N. se acordă în persoană și număr cu subiectul:

Ex: ^{acord pers III, nr. sg.} Ea a citit o povestire palpitantă.

Ion aleargă.

Eu pot citi.

Obs.: Când sb. se exprimă printr-o parte de vorbire care nu are persoană, verbul-predicat se folosește la pers. a III-a.

2) Subiectul multiplu se acordă cu predicatul la plural când termenii sunt coordonați copulativ:

Ex: ^{sb. multiplu} Mama, tata și bunicii ^{pl.} l-au cunoscut pe noul coleg.

Obs.: Dacă termenii sb. multiplu sunt coordonați prin conjuncția copulativă „nici” sau prin conjuncții disjunctive, acordul se poate face atât la singular, cât și la plural:

Ex: ^{sg.} Ion sau Maria a greșit.
^{pl.} Ion sau Maria pot înțelege situația, dar Gheorghe, nu.

Ex: ^{sg.} Nici el, nici ea n-a venit / n-au venit.
^{pl.} Nici ea, nici ei n-au venit.

3) Numele predicativ / participiul pasiv se acordă în gen și număr cu subiectul:

Ex: ^{m/sg.} El ^{m/sg.} este frumos. / ^{f/sg.} Ea ^{f/sg.} este frumoasă.

^{m/sg.} El ^{m/sg.} este lăudat. / ^{f/sg.} Ea ^{f/sg.} este lăudată.

Excepții: a) La numele de ființe are prioritate masculinul:

Ex: ^{m.} Ion și ^{f.} Maria sunt ^{m.} lăudați de toți profesorii.

b) În cazul **numelor de lucruri**, se preferă acordul la **feminin**.

Ex: ^{f.} Rochia și ^{n.} paltonul sunt ^{f.} curate.

c) În alte situații, acordul în gen se face cu termenul cel mai apropiat:

Ex: ^{f.} Pereteii și ^{f.} perdelele sunt curate.

^{m.} Perdelele și ^{m.} pereteii sunt curati.

B. Acordul prin atracție:

Când între sb. și predicat apar subordonați la plural, acordul se face la sg.:

Ex: ^{sg.} Fiecare ^{sg.} dintre ei a reușit.

^{sg.} Cine ^{sg.} din grupul lor îi poate ajuta?

^{sg.} Niciunul ^{sg.} dintre colegi n-a lipsit.

^{sg.} Retrocedarea ^{sg.} terenurilor va începe curând.

^{sg.} Gala ^{sg.} Premiilor Oscar are loc în fiecare an.

C. Acordul după înțeles: când sb/ substantiv sg. are înțeles colectiv, acordul se face la sg.

Ex: ^{sg.} Toată ^{sg.} lumea care vine aici este vindecată ca prin minune.

^{sg.} Echipa de fotbal a României ^{sg.} a avut un meci în deplasare.

Obs.: Substantivele colective de tipul: **majoritate, grup, mulțime, grămadă, serie** etc. impun predicatului fie acordul la sg., fie la pl. (după înțeles):

Ex: ^{sg.} Majoritatea oamenilor ^{sg.} a aplaudat.
↑ acord gramatical

^{pl.} Majoritatea oamenilor ^{pl.} au aplaudat.
↑ acord după înțeles

V. Topica și punctuația subiectului:

1) **Subiectul** stă în fața predicatului exprimat prin verb personal și în poziție postpusă când determină un verb impersonal:

Ex: Sportivul a câștigat concursul.

Îmi place sportul.

2) Subiectul **NU** se desparte de predicat prin virgulă indiferent de poziția lui în enunț.

PROPOZITIA SUBORDONATA SUBIECTIVĂ (P.SB.)

D) Definiție: Propoziția subiectivă este un tip de propoziție subordonată legată de verb apărând în poziția sintactică a subiectului.

Ex: ^{sb.} Ion ^{cine?} reușește.

/¹ Cine ^{P.Sb.} muncește^{1//2} reușește^{2/}./

Ex: ^{ce?} Îmi place cititul.

/¹ Îmi place^{1//2} ^{P.Sb.} să citesc.^{2/}

Ex: Este bine ^{ce?} a face sport.

/¹ Este bine^{1//2} ^{P.Sb.} să faci sport.^{2/}

II. Tipuri de propoziție subiectivă:

1) **TR:** - **verbe impersonale:** trebuie, merită, se știe, îmi place, mă interesează etc.

- **construcții verbale impersonale:** este bine / posibil / firesc etc.

- **adverbe predicative:** poate, firește, desigur, bineînțeles etc.

- **locuțiuni adverbiale predicative:** de bună seamă, cu siguranță etc.

- **interjecția predicativă:** „zău”

Conectori:

- **conjunctii/locuțiuni conjuncționale subordonatoare:** că, să, dacă, de, ca... să, cum, că, cum de.
- **pronume / adj. pronominale relative:** care, cine, ce, câți, ceea ce.
- **pronume / adj. pronominale nehotărâte:** orice.
- **adverbe relative:** unde, când, cum, cât, încotro.

T.S. P.SB. (ce?): ~~Cineva~~ + vb. impersonal + ceva (stă după regentă)
(pers. III sg.) ^{ce?}

P.P

Ex: /¹(Nu) se știe^{1/2}/dacă va reuși²/. P.Sb.

/²câți vor reuși.²/ P.Sb.

MODEL

/²orice se întâmplă.²/ P.Sb.

/²când va sosi vaporul.²/ P.Sb.

Ex: /¹Trebuie^{1/2}/ca toți elevii să înțeleagă lecția.²/ P.Sb.

/¹Este important^{1/2}/să știm adevărul.²/ P.Sb.

¹/Urmează^{1/2}/să stabilim data examenului.²/ P.Sb.

/¹Firește^{1/2}/că voi reuși.²/ P.Sb.

/¹Se zice^{1/2}/cum că ar exista la noi culturi de lavandă.²/ P.Sb.

/¹Se mănâncă^{1/2}/orice ți se oferă la masă.²/ P.Sb.

/¹Îmi vine^{1/2}/să plec departe.²/ P.Sb.

/¹Nu mi se spune^{1/2}/ce s-a întâmplat.²/ P.Sb.

/¹Este cunoscut^{1/2}/că s-a furat.²/ P.Sb.

/¹Mă frământă^{1/2}/cum de s-a întâmplat asta.²/ P.Sb.

Obs.: 1) Uneori, la stânga verbului impersonal din propoziția regentă există un subiect (persoană), care trece în propoziția subordonată:

Ex: /²Eu /¹era¹/să cad.²/.
P.P. P.Sb.

/²Tu/¹trebuia¹/să ajungi la ora 3.²/.
P.P. P.Sb.

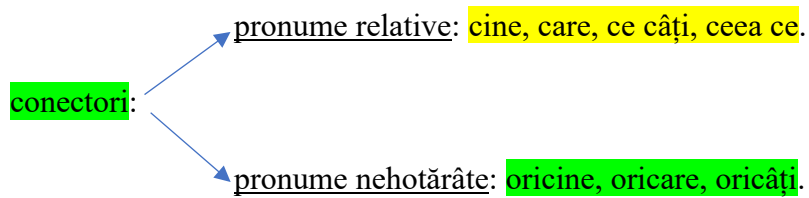
} Sb. se acordă cu predicatul din a doua propoziție.

2) Construcțiile verbale impersonale cu verbul „a fi” + adverb pot fi eliptice de verb.

Ex: /¹Sigur^{1/2}/că vom reuși.²/ P.Sb. → este sigur = P.N.

/¹Destul^{1/2}/să lucrezi opt ore.²/ P.Sb. → este destul = P.N.

2. T.R. verb personal

TS: P.SB. (stă în fața regentei) → „regula proverbelor”.

Ex: /¹**Cine** ^{P.Sb} sapă groapa ^{P.P.} altuia^{1//2} cade singur în ea.^{2/}

/¹**Pe cine** ^{P.Sb} nu lași^{1//2} să moară^{2//3} ^{P.C.P.} nu te lași^{3//4} să trăiești.^{4/} ^{P.P.}

/¹**Cine** ^{P.Sb} nu muncește^{1//2} ^{P.P.} nu mănâncă.^{2/}

^{1/}**Oricine** ^{P.Sb} candidează^{1//2} ^{P.P.} poate obține proiectul.^{2/}

/¹**Cui** ^{P.Sb} nu-i place^{1//2} ^{P.P.} să ne lase în pace!^{2/}

/¹**Ce** ^{P.S} naște din pisică^{1//2} ^{P.P.} șoareci mănâncă.^{2/}

3. T.R. verbe: „a fi”, „a însemna”

conectori: → conjuncții subordonatoare: dacă, de, că

TS.P.SB. **P.SB. + P.P. (a fi, a însemna) + P.PR. /P.CZ. /P.C.Scop**

Ex: /¹**Dacă** ^{P.Sb} n-a venit^{1//2} ^{P.P.} este^{2//3} ^{P.CZ.} **pentru că** ^{P.C.D.} n-a vrut^{3//4} să riște.^{4/}

/¹**De** ^{P.Sb} va veni^{1//2} ^{P.P.} înseamnă^{2//3} ^{P.PR.} **că** nu m-a uitat.^{3/}

^{P.Sb} /¹ **Dacă** mă vei căuta¹/² înseamnă²/³ ^{P.P.} **că** m-ai iertat.³/^{P.PR.}

^{P.Sb} /¹ **Dacă** greșește în mod repetat¹/² înseamnă²/³ ^{P.P.} **că** nu știe.³/^{P.PR.}

„^{P.Sb} **Și** /¹ **dacă** ramuri bat în geam¹ / ^{P.Sb} **Și** /² se cutremur ploii,² /³ E³/⁴ ^{P.C. Scop} **ca** în minte să te am⁴

^{P.C. Scop} **Și** /⁵ n-ai să te apropii.”⁵ (M Eminescu)

^{P.Sb} /¹ **Că** n-ai vrut¹/² să mă aștepti²/³ / ^{P.C.D.} nu e vina ta. ^{P.P.} ³/³

III. Topica și punctuația P.SB.

- 1) **P.SB. nu se separă de regentă** prin virgulă, indiferent de locul acesteia în frază:

Ex: /¹ **Se** ^{P.P.} impune¹/² **ca** o asemenea neglijență ^{P.Sb.} **să** nu se mai repete.²/²

/¹ **Cine** ^{P.Sb.} muncește¹/² ^{P.P.} reușește.²/²

- 2) **În cazul reluării sb., propoziția SB. se separă de regentă prin virgulă:**

Ex: /¹ **Că** ^{P.Sb.} ești neglijent¹/², /² **asta** ^{P.P.} mă îngrijorează.²/²

↓
sb. reluat

- 3) **P.SB. se separă de regentă când apare o propoziție intercalată.**

Ex: /¹ **Oricine** ^{P.Sb.} muncește din greu¹/², /² **dacă** este pasionat²/³ **de ceea ce** ^{P.P.} face³/⁴, /⁴ nu simte oboseala.⁴/⁴